

SŁOWO OD REDAKCJI

To już drugi numer „Załącznika Kulturoznawczego” – rocznika naukowego Instytutu Filologii Klasycznej i Kulturoznawstwa WNH UKSW. Przez dwanaście miesięcy we współczesnej kulturze, podlegającej imperatywowi szybkości i zmiany, sporo się dzieje, co dotyczy także naszego czasopisma. W roku 2015 „Załącznik Kulturoznawczy” znalazł się na liście ERIH Plus oraz w bazach CEJSH i BazHum. Zapowiadając pierwszy numer, deklarowaliśmy, że kierujemy się ideą poznawania kultury w mnogości jej aspektów, w wielkiej jej złożoności i skomplikowaniu, oraz przeświadczeniem o potrzebie poszerzenia pola kulturoznawczego dialogu, otwarcia dodatkowej przestrzeni dyskusyjnej, która umożliwiłaby spotkanie się różnorodnych stanowisk badawczych, odmiennych metodologii i typów dyskursu naukowego, a także głosów różnych pokoleń badaczy kultury. Numer drugi realizuje i nieznacznie modyfikuje te założenia. Choć pozostaje interdyscyplinarny i heterogeniczny (tak w zakresie treściowym, jak i pod względem form publikowanych tekstów), to jednak posiada już wyraziste, wyodrębnione dominanty tematyczne.

„Załącznik Kulturoznawczy” 2015 nr 2 otwierają dwie rozprawy: *Czym jest kulturologia?* Edwarda Kasperskiego oraz *Trwanie rzeczy i trwanie kultury* Roberta Piłata – inicjują one w naszym czasopiśmie nowy dział pt. *Dociekania kulturologiczne*. Wydaje się, że zwłaszcza artykuł Edwarda Kasperskiego może odbić się głośnym echem w środowisku kulturoznawców, gdyż ma charakter projektujący i przeglądowy: jest próbą określenia statusu „kulturologii”, zmierzającą do wyodrębnienia jej spośród innych dyscyplin naukowych. Redakcja żywi nadzieję, że rozprawa *Czym jest kulturologia?* stanie się początkiem szerszej zakrojonej dyskusji (a może i zainicjuje polemiki, które ewentualnie chcielibyśmy opublikować), zwłaszcza że jej lektura zdaje się implikować pytanie o sposoby i wagę odpowiedzi na problem ujęty w tytule na rodzimym, polskim gruncie naukowym. Z kolei artykuł Roberta Piłata pokazuje, że za pomocą filozofii można „czytać”

i współczesną kulturę, dowodzi, że ta pierwsza wciąż niesie pocieszenie, ta druga zaś nie jest tylko przedmiotem do (pop)opisu.

Głównym tematem numeru drugiego – „rozłożonym” niejako na dziewięć autorskich głosów – jest *Polskość i tożsamość*. Tak się składa, że ma on obecnie charakter szczególnie aktualny, gdyż niemal automatycznie wpisuje się w proces problematyzowania polskości w dyskursach publicznym i politycznym. Jest to jednak problematyka, której istotność (zarówno w refleksji potocznej, jak i w dyskursie naukowym) trudno kwestionować w jakimkolwiek momencie historycznym. Co więcej, wzrost wagi refleksji nad narodo/kulturowo/etnicznie ukształtowaną tożsamością wydaje się tendencją coraz powszechniejszą, nie tylko zachodnią. Żywa obecność pytań o polskość w życiu społecznym skłania do namysłu nad możliwością pogłębienia perspektyw widzenia związanych z nimi zagadnień na gruncie badań kulturoznawczych. Artykuły zebrane w omawianym dziale tworzą złożoną całość, pozwalającą, jak sądzimy, uchwycić wewnętrzną różnorodność problematyki, ujawniającą zakorzenienie każdego autorskiego spojrzenia na te kwestie w określonej optyce aksjologicznej. Równocześnie o zaprezentowanych tu perspektywach można myśleć jako o przeciwwadze dla tych narracji, które tworzą dominujący dyskurs prezentacji i ekspresji polskości – a zatem jako o wypowiedziach, których styl daleki jest od radykalizmu, wskazuje raczej na możliwość podejmowania problematyki polskości na drodze rzetelnego badania, zdystansowanego, ale równocześnie zaangażowanego oglądu.

Nowością w naszym czasopiśmie jest autorska rubryka Jana Zielińskiego, zatytułowana *Chronometr*, z założenia mająca podejmować tematy nietypowe, a nawet zaskakujące. Rubryka ta poświęcona będzie prezentacji różnych wątków projektu, który wiąże się z wielowiekową obecnością motywu czasu i zegara w kulturze polskiej (na tle międzynarodowym). Właśnie publikowana część pierwsza *Chronometru* skupia się na wyrafinowanych sposobach użycia budzika...

Eksplorując różne rodzaje wypowiedzi naukowej, kontynuujemy eksperymenty z fotoesejem (*Intruz w starym atelier...* Brygidy Pawłowskiej-Jądrzyk), rozwijamy również formułę naukowego wywiadu. Obecnie publikowany „Załącznik” przynosi rozmowy z pisarzami (Georgim Gospodinovem i Jackiem Dehnelem) oraz kompozytorami (Marcinem Maseckim i Aleksandrem Nowakiem). Rozmowę z Gospodinovem – twórcą u nas jeszcze niezbyt znanym, a we własnej ojczyźnie cieszącym się literacką sławą – publikujemy w dwóch wersjach językowych: polskiej i bułgarskiej, podobnie jak wywiad z Nowakiem – muzykiem, który nawiązał artystyczną współpracę z bułgarskim pisarzem). Tradycyjnie numer zostaje wzbogacony o dodatkowe wątki treściowe przez *Varia*. Tym razem znalazły się w nich trzy rozprawy: dwie w języku angielskim (Joanna Pietrzak-Thebault stawia pytanie o przemiany humanistyki pod wpływem nowych technologii, a Brygida Pawłowska-Jądrzyk przybliży strategię intertekstualne w kinie Adrieja Zwiagincewa) i jedna w języku polskim (Kamil Łuczaj podejmuje dociekania nad związkami reklamy ze sztuką).

Tym, co nie uległo zmianie, jest również obecność na łamach „Załącznika” tekstów studenckich oraz sprawozdań z sympozjów, konferencji czy festiwali. Swoim zwyczajem w *Aneksie* publikujemy w całości jedną nagrodzoną pracę dyplomową (tym razem jest to rozprawa magisterska Magdaleny Karkiewicz o metalepsie w narracji literackiej i filmowej, laureatka Konkursu na Najlepszą Pracę Magisterską napisaną w IFKIK w 2014 roku); artykułem powstałym w oparciu o nagrodzoną pracę licencjacką jest zaś szkic Doroty Feret na temat wynalezionej tradycji, zamieszczony w dziale *Polskość i tożsamość*.

Pragniemy gorąco podziękować wszystkim Autorom i Recenzentom, dzięki którym udało się nam sfinalizować prace nad drugim numerem „Załącznika Kulturoznawczego”. Wyrazy szczególnej wdzięczności kierujemy do

Profesora Piotra Mitznera, który zechciał udostępnić Redakcji materiały będące pokłosiem interdyscyplinarnej konferencji naukowej *Polska jako tekst. Polska jako spektakl. Dyskursy, narracje, inscenizacje* (Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku, 13-14 grudnia 2010 r.; współorganizacja sympozjum – Zbigniew Majchrowski). Pięć spośród przekazanych nam rozpraw (szkice Danuty Dąbrowskiej, Doroty Siwickiej, Dariusza Kosińskiego, Tadeusza Sobolewskiego i Leszka Szarugi) po uzyskaniu akceptacji Autorów uczyniliśmy zaczątkiem działu tematycznego *Polskość i tożsamość*. Ciepłe słowa należą się ponadto Anelii Radomirovej, dzięki której wywiady z Georgim Gospodinowem i Aleksandrem Nowakiem mogliśmy opublikować także w języku bułgarskim, oraz naszej Koleżance z IFKiK Agnieszce Smadze – za projekt graficzny do rubryki autorskiej *Chronometr*.

Redakcja